

به نام خدا

جلسه فرهنگستان علوم پزشکی - واحد جنوب

تاریخ: ۱۴۰۳/۷/۸

محل: دفتر ریاست دانشکده پزشکی

جلسه با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید آغاز شد.

گزارش فعالیت کمیته ها

استاد لنگرانی ضمن تشکر از تشریف فرمایی اعضای محترم، گزارشی از فعالیتهای کمیته های مختلف کارگروه جنوب را ارائه کردند.

کمیته رصد شاخص های سلامت با بررسی تفاوت های امید به زندگی در شهرستانهای استان فارس تفاوت های چشمگیری را آشکار کرده که نتایج آن به فرهنگستان و دانشگاه ، وزارت بهداشت و استانداری فارس و ادارات مربوطه منعکس شده تا سیاست گذاران بتوانند از این شواهد در تصمیم سازی ها استفاده نموده و نتایج کاری بهتری را ارائه نمایند. البته ریشه یابی این تفاوتها احتیاج به تحقیق عمیقتری دارد .

کمیته سلامت دهان و دهان ، سکوی آموزشی با هدف ارتقای سواد سلامت دهان و دندان را به پیش برده و اکنون فاز اول کار با تمرکز بر نیازهای کودکان زیر شش سال آماده بهره برداری است که مقرر شد گزارش آن برای فرهنگستان ارسال گردد . همچنین گزارش اصلاح ساختار و کوریکولون دانشکده های دندانپزشکی به فرهنگستان ارسال شده است .

گزارش فاز اول طرح ارزیابی موسسات آموزش علوم پزشکی مبتنی بر اسناد بالادستی نیز آماده شده که برای بررسی و شروع فاز دوم در صورت موافقت فرهنگستان به معاونت علمی فرهنگستان ارسال گردیده است .

کمیته علوم پایه نشست های علمی بین رشته ای را در سال تحصیلی جاری آغاز خواهد کرد . عناوین پیش بینی شده به شرح زیرند

نشست آذر ماه علوم دریایی بستر پیشرفت علم و فناوری

نشست بهمن ماه آزمایشگاه آینده

نشست فروردین ماه فن آوری های همگرا

نشست اردیبهشت هوش مصنوعی

با موافقت معاونت علمی کمیته سالمندی و توانبخشی در هماهنگی با کارگروه توانبخشی که در ترهان تشکیل شده انشالله در سال جاری تحصیلی فعالیت خود را آغاز خواهد کرد .

تاکید شد که همکران با توجه به برنامه راهبردی فرهنگستان طرحهای خود را تهیه و برای بررسی اولیه و سپس ارسال به معاونت علمی به کارگروه جنوب ارسال نمایند .

طرحنامه (مرور نظامند مداخلات موثر برای پیشگیری از مصرف دخانیات در نوجوانان) که توسط جناب آقای دکتر نبوی زاده تهیه شده بود بررسی شد و مقرر شد پس از اصلاحات به معاونت علمی فرهنگستان ارسال شود .

مساله مکان استقرار کار گروه مطرح شد و گزارش شد علیرغم پیگیری ها تا کنون موفق به تایمن محل استقرار ثابت نشدیم .

سلامت سیاره ای

در قسمت بعدی جلسه جناب آقای دکتر نبی پور سخنرانی خود را در موضوع سلامت سیاره ارایه نمودند که گزارشی از آن در زیر میآید .

امروزه همگرایی دانش و فناوری و جامعه مطرح است. چهار سکو یا پلتفرم معرفی می کنند:

۱- پلتفرم بنیادین – ابزارها – NBIC+

۲- پلتفرم مقیاس زمینی

۳- پلتفرم مقیاس انسانی و کیفیت زندگی

۴- پلتفرم مقیاس اجتماعی

سلامت سیاره ای به پلتفرم زمینی نگاه می کند. دوران اخیر در زمین شناسی را دوره – آنتروپوسن – یعنی دوره ای که سیاره بیش از هر چیز توسط فعالیتهای انسان تحت تاثیر قرار گرفته است نام نهاده اند . ردپایی که انسان روی زمین گذاشته است وجهه حاکم بر این دروان است در حالیکه دردوران گذشته زمین شناسی نیروی غالب شکل دهنده شرایط زیست فیزیکی زمین، رخدادهای طبیعی نظیر سرما و یخبندان یا خشکسای و امثال آن بوده است .

در دروان آنتروپوسن سیاره دچار عوارض وسیعی شده است به نحوی که روزانه ۱۵ گونه جانوری و گیاهی از بین می روند.

Underlying driver.....> Ecological.....> Proximate....> Mediating factors.....>
Health effect

فعالیت‌های انسان تاثیرات نامتقارنی بر سلامت سیاره داشته و برخی از کشورهایی که در ایجاد آن کمترین نقش را داشته اند متحمل سخت ترین عوارض آن شده اند به عنوان مثال سهم سوماتی که سالهای متمادی دچار خشکسالی شده و از قحطی زده ترین کشور جهان است، در ایجاد تغییرات اقلیمی کمتر از سهم یک هفته فعالیت‌های مخرب کشورهای صنعتی در ایجاد گرمایش زمین بوده اما بیشترین تاثیر را از این تغییرات اقلیمی گرفته است .

گروه لانست مجله ای با عنوان planetary Health از هشت سال پیش منتشر میکند که به این موضوع پرداخته است .

سلامت سیاره ای به سلامت انسان و تمدن انسانی بصورت طیفی نگاه می کند.

Public health..... Global health..... One health.....Planetary health

در سال ۲۰۲۱ انجمن پزشکی اروپا نیز به این مهم را در دستور کار خود قرار داد . سیر مقالات در این مورد شدیداً افزایشی بوده است.

اهداف هفده گانه توسعه پایدار سازمان ملل متحد (جابجایی از اهداف هزاره به اهداف پایدار)

خیلی از این اهداف تعیین شده در رابطه مستقیم با سلامت سیاره ای می باشند.

اهمیت سلامت سیاره ای

عدالت اجتماعی را هدف گرفته است و در آن حتی تاب آوری جهانی نیز مطرح است.

تهدیدات سلامت سیاره ای

بحران اقلیمی، بار بیماریها، شیوه زندگی و از دست دادن تنوع زیستی همگی از تهدیدات سلامت سیاره ای می باشند.

مرزهای سیاره ای

بخش کلیدی برای فهم سلامت سیاره ای می باشد. ۹ مرز در اینجا تعریف شده است:

اقلیم- آب- زیست کره یکپارچه- تغییرات اوزون- اسیدی شدن اقیانوس ها و

اگر این مرزها را با سلامت انسان نگاه کنیم به "مدل اقتصاد دונاتی" میرسیم. اکوسوسیالیست ها معتقدند که اگر محافظت محیط زیست انجام نشود در اقتصاد نیز شکست می خوریم.

هدف رام کردن (مهارکردن) علم و فناوری، نوآوری و اقتصاد به سوی سلامت سیاره ای بهتر می باشد. سلامت سیاره ای همان آموزش برای سلامت پایدار است.

Endocrine Disrupting Chemicals (EDC)

بر هم خوردن سلامت سیاره باعث شده مواجهه با آلاینده هایی که برهم زننده اندوکرین جانداران هستند به نحو فزاینده ای افزایش یابد. اینها مواد شیمیایی هستند که در جانداران همانند هورمون عمل می کند. تحقیقات نشان می دهد که این مواد به چاقی هم در انسان و هم در حیوانات مرتبط هستند. شیوع رو به تصاعد اختلالات هورمونی در خانمه نظیر ازکار فتادن زود رس تخمدانها، کاهش باروری و PCO راب ه این مواد مرتبط میدانند. مواد مختلفی در این گروه قرار میگیرند نظیر فنول ها. در بسیاری از موادی که با آنها سروکار داریم این مواد وجود دارند از سر پستانک گرفته تا البسه و ... ما در دریایی از این مواد شناور هستیم.

در رواندا دیده شده که با افزایش مصرف پلاستیک، دیابت بیشتر شده است و با حذف پلاستیک وضعیت آن باز گشت.

در مطالعه ۴۰ ساله ای مشخص شده است که سرطان تیروئید به این EDC وابسته است.

در کتاب "علوم غدد، آینده و فناوری همگرا" که توسط آقای دکتر نبی پور تالیف شده بطور مبسوط به این موضوع پرداخته شده است و نشان داده شده است که غده تیروئید چقدر تحت تاثیر مواد گواتروژن قرار دارد.

در مطالعه میدانی عوامل محیطی در بندر بوشهر نیز بررسی شده است. در مطالعه ۱۰ ساله مونیکا در استان بوشهر، شیوع دیابت با آلودگی این مواد در ارتباط بوده است. در خون این افراد EDC بیشتر بوده است و دیابت گرفته اند. وزن بچه ها و دور سرشان با میزان آلودگی با این مواد رابطه معکوس داشته است. این مواد در دریا نیز آلودگی ایجاد کرده اند. در خون بند ناف، خون مادر و حتی در صدف های حاشیه خلیج توانستیم این مواد را پیدا کنیم.

این مواد حتی روی حیوانات نیز تاثیر گذاشته اند و باعث دگردیسی در آنها شده است.

برای مقابله با تاثیرات سوء و تهدیداتی که سلامت سیاره را به مخاطره اندخته است، قانون گزاران، سیاست گزاران، دانشمندان محیط، سم شناسان، دولتمردان و متخصصین بهداشتات و متخصصین بالینی باید تفکر سیستمی داشته باشند.

در EURion به این نتیجه رسیده اند که باید مشارکت دگردیسانه داشته باشند.

مردم.....< دولت.....< دانشگاه.....< صنعت

باید مشارکت طلایی داشته باشند .

مردم برخی از کشورها در این زمینه فعالیت هایی را شروع کرده اند مثلا در سوئد زنان موفق شده اند با تشکیل NGO و پیگیری، دولت را محکوم کنند. و مجبور نمایند فهایلیتهیا محدودکننده را برای حفاظت از سلامت سیاره انجام دهد .

ECHO پزشکان استرالیایی سایت درست کردند با شعار "یک سیاره سالم برای مردمی سالم".

در ایران نیز با راه اندازی فعالیت هایی شروع شده است .

خود ما با گروهی از دانشجویان موفق به کاشت ۱۰۰ هزار اصله درخت حرا شده ایم که نقش مهمی در حفظ سلامت سیاره نه فقط برای سواحل استان بوشهر بلکه برای کا منطقه دارد .

در کتاب "زندگی روی سیاره ما" دیوید اتنبرو (آنچه خود شاهد بوده ام و تصویری از آینده) نیز مسیر زندگی خود را با رویکرد نگاه به سلامت سیاره ای به تفصیل شرح داده است.

استفاده از انرژی کمتر - ترکیب هوش طبیعی با هوش مصنوعی - تغییر عادات غذایی و ... در سلامت سیاره مورد نظر است . ادبیات سلامت سیاره ای در حال شکوفا شدن است.

در ادامه جلسه حضار به ارایه نظرات خود پرداختند :

دکتر ملک حسینی گفتند این موارد که استاد نبی پور ذکر فرمودند مبسوط و تئوری است ولی در عمل باید چه بکنیم؟ هر جا که در طبیعت دست بردیم نقشی داشتیم . مثلا شیوع همین بیماری IBD وحشتناک شده است. تنها چیزی که می تواند ما را به کشف در این رابطه برساند، مهندسی معکوس است. خود کشف DNA مهندسی معکوس بود. بیماریهای تیروئید و بیماریهای گوارش در حال افزایش می توانند نمونه های خوبی برای ما در این زمینه باشند. قبلا گواتر می گرفتند و جراحی میکردند که این بیشتر برای زیبایی بود و اثر فشاری بسیار کم دیده می شد. مواد غذایی، کشاورزی، گوشت غذاهای دریایی و غیر دریایی ...چه موادی در اینها زیاد شده که باعث بیماری می شوند؟ در چه منطقه ای بیشتر است؟ علت ایجاد سرطان و زن آنها بررسی شوند.

ایشان همچنین پیشنهاد کردند با توجه به فعالیتهای دمتربنی پور در کاشت درخت حرا در این حجم که کار بی نظیری بوده است برای درختکاری حرا جشنی ایجاد شود تا همگان تشویق شوند.

دکتر جولایی نیز اظهار داشتند نگاه بر سلامت صرفا پزشکی نباید باشد و به عوامل محیطی نیز باید توجه شود. برهم کنش محیط بر سلامت بسیار مهم است. وزارت خانه های سلامت باید این زنگ خطر را به صدا در بیاورند... دبیرخانه این کار در وزارت بهداشت باشد.

ایشان پیشنهاد کردند در این مورد کارگروهی با هدایت دکتر نبی پور تشکیل شود و نقشه راهی برای اینکار ترسیم شود با هدف سواد سلامت و همچنین بسته سیاستی بر اساس اصول اولیه مراقبت های بهداشتی تهیه شود.

دکتر فرارویی نیز گفتند ارتباط با سیاست گزاران باید مد نظر قرار گرفته شود. آنها کتاب های علمی و مقاله های علمی نمی خوانند. باید ترجمان دانشی برای سیاست گزاران داشته باشیم.

دکتر نجابت نیز گفتند ما در کشورمان افراط و تفریط داریم. و علت عدم پیشرفت ما هم همین است. بنیاد جهانی غذا وابسته به بنیاد راکفلر به بهانه انقلاب سبز مخزن ژنتیکی محصولات هند را در اختیار گرفته است و یا در ایران در سال ۱۳۶۱ نیز ژنتیک برنج ایرانی استخراج و در اختیار اینها قرار داده شده است.

جمع بندی و پیشنهادات

دکتر لنکرانی در جمع بندی گفتند:

گزارش این جلسه به فرهنگستان ارسال خواهد شد.

برای بررسی تاثیر این تغییرات در بیماری ها فعلا طرح نامه ای در مورد سرطان تیروئید تهیه شود تا با حمایت خیرین در مورد سرطان پاپیلاری تیروئید بصورت مطالعه موردی-شاهدی (Case-Control Study) انجام شود. تفاوت ژنوتیپ، فنوتیپ و وزن هر کدام بررسی شود. دکتر ملک حسینی در خصوص تامین اعتبار از خیرین و دکتر جولایی برای نوشتن طرح نامه مسؤول شدند.

موضوع تقدیر از کاشت درخت حرا به فرهنگستان منعکس شود

در مورد انتشار کتاب سلامت سیاره که توسط جناب آقای دکتر نبی پور تالیف شده از فرهنگستان تقاضای حمایت شود.

با توجه به اهمیت این موضوع پس از انتشار کتاب، پیشنهاد شود یکی از جلسات آینده نگاری فرهنگستان به این موضوع اختصاص یابد.

